

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. 14
izmantojot pārvietojamās kāpnes**

1.VISPĀRĒJĀS PRASĪBAS

Par instrukcijā noteikto prasību neievērošanu vainīgās personas atbilstoši LR likumdošanai, atkarībā no pārkāpuma smaguma un sekām, var tikt sauktas pie disciplināras, materiālas vai administratīvas atbildības.

1.1. Izmantot pārvietojamās kāpnes darbu veikšanai atļauts personām:

-ne jaunākām par 18 gadiem un kuras ir instruētas darba drošībā, elektrodrošībā un ugunsdrošībā;

-kuru veselības stāvoklis ir pārbaudīts un atbilst veicamā darba prasībām;

-kuras ir apmācītas pirmās palīdzības sniegšanā;

1.2. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori:

-nepietiekams darba vietas apgaismojums,

-nelīdzena, slidena, nestabila kāpņu uzstādīšanas/atbalsta virsma;

-darbs augstumā,

-kāpņu bojājumi, salūšana, krišana, slīdēšana.

1.3. Kolektīvie un individuālie aizsardzības līdzekļi:

-drošības josta, aizsargķivere, piemēroti aizsarg apavi;

-aizsarg nožogojumi;

-palīglikvidēšanas līdzekļi pret kāpņu slīdēšanu vai sakļaušanos;

1.4. Prasības uguns un sprādziendrošībai:

-smēķēt atļauts tikai tam speciāli iekārtotās vietās;

-aizliegt rīkoties ar atklātu uguni darbu veikšanas vietā.

1.5. Elektrodrošības prasības:

-aizliegts pārvietojamās metāla kāpnes izmantot darbam elektrosadales ietaisēs ar spriegumu līdz 220 kV;

-strādājot ārējās sadales ietaisēs ar spriegumu 330 kV un augstāk, pārvietojamās metāla kāpnes pārvietot horizontālā stāvoklī nepārtrauktā darbu vadītāja uzraudzībā. Kāpnēm piestiprināt metāla ķēdi, kura saskaras ar zemi.

1.6. Ja konstatēti kāpņu bojājumi :

-bojājumu gadījumos(plaisas, ielūzumi u.c.) neuzsākt (pārtraukt) darbu un paziņot par to darba devējam, kā arī brīdināt citus darbiniekus par radušos situāciju.

-darbu atsākt tikai tad, kad ir novērsti bojājumi vai izmantot citas, tehniskā kārtībā esošas, kāpnes

1.7. Darba higiēnas prasības:

-ēst tikai tam speciāli paredzētās vietās;

-neuzglabāt darba vieta pārtikas produktus.

-mazgāt rokas pirms ēšanas un darbu beidzot

-strādāt cimdus un lietot roku aizsarg ziedes, ja tas nepieciešams.

2.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU UZSĀKOT

2.1. Uzvilkt darba apģērbu. Apģērbu rūpīgi sakārtojiet, aizpogājiet - tas nedrīkst ierobežot kustības. Pārliedzināties, vai ir nepieciešamie individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi un pārbaudīt to tehnisko stāvokli. Nelietot bojātus individuālās aizsardzības līdzekļus.

2.2. Vizuāli pārbaudīt kāpņu tehnisko stāvokli un komplektāciju. Izmantot tikai rūpnieciski izgatavotas pieslienamās, saliekamās kāpnes, kuras izgatavotas saskaņā ar piemērojamajiem standartiem un kurām ir CE marķējums.

2.3. Apskatīt un sakārtot darba(kāpņu uzstādīšanas) vietu, novākt visu lieko. Pirms darba sākšanas nodrošināt kāpņu stabilitāti un pārliedzināties, ka tās nevar izslīdēt vai nejauši sabīdīties(sakļauties), vai tikt izkustinātas.

2.4. Pārliedzināties, ka ir nepieciešamās palīgierīces materiālu(piem: krāsu spaiņu) nostiprināšanai.

2.5. Aizliegts uzsākt darbu un strādāt ar bojātām, nenokomplektētām, nepārbaudītām kāpnēm vai arī ja tās nevar droši uzstādīt.

3.DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBA LAIKĀ.

3.1. Darba laikā esiet uzmanīgs, nenovērsiet uzmanību uz blakus lietām. Dariet tikai to darbu, kurš ir uzdots un ietilpst Jūsu pienākumos.

3.2. Sīku detaļu un instrumentu pārņemšanai izmantot somu ar plecu siksnu. Instrumentu un materiālu svars uz vienu darbinieku nedrīkst pārsniegt 5 kg.

3.3. Nestrādāt bez atbilstošiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem, tai skaitā katram veicamajam darbam, kur tas nepieciešams.

3.4. Strādājot uz visa vaida kāpnēm augstāk par 1,5 m no zemes (grīdas u.t.t.) nostiprināties ar drošības jostu pie drošām(stabilām) konstrukcijām, speciāli novilkta troses vai vietām, kuras norāda darbu vadītājs.

3.5. Aizliegts izmantot saliekamās kāpnes ja tām nav ierīce (kāsis, ķēde un taml.), kura nepieļauj kāpņu izplešanos, bet ja to garums pārsniedz **3m.**, ja nav papildus sistēma(ietaise), kura nodrošina kāpnēs pret patvaļīgu sakļaušanos.

3.6. Pieslienamajām un/vai saliekamajām kāpnēm uzstādīt atbilstošas uzlikas kāpņu galiem, lai novērstu to sakļaušanos vai slīdēšanu ņemot vērā uzstādīšanas vietas segumu:

-spici metāla uzgaļi – uzstādot uz zemes, grunts un taml.;

-gumijas vai cita neslīdoša materiāla uzlikas – uzstādot uz gludām virsmām(flīzes, parkets, betons un tml.).

3.7. Aizliegts kāpnēs uzstādīt uz kastēm, mucām un citiem priekšmetiem, ja to garums ir nepietiekams veicamajam darbam.

3.8. Pieslienamo kāpņu augšējos galos uzstādīt speciālus āķus(satvērējus) vai citādi tos droši nostiprināt(sk. attēlus), ja to gali jāatbalsta pret caurulēm un citām vietām, kad iespējama to noslīdēšana, nokrišanu vāja iedarbības vai nejaušu grūdienu rezultātā.

3.9. Neuzstādīt pieslienamās kāpnēs vairāk kā 75° leņķī attiecībā pret horizontāli bez papildus nostiprinājuma kāpņu augšējā daļā.

Tā kā ne vienmēr var izmērīt uzstādīšanas slīpumu, kāpnēs uzstādīt tā, lai horizontālās un vertikālās projekcijas attiecība būtu 1:4.

Trepju slīpuma uzstādīšana.

3.10. Uz pieslienamajām kāpnēm aizliegts strādāt stāvēt uz pakāpieniem, kuri atrodas tuvāk par 1m no kāpņu augšas.

3.11. Uz kāpnēm aizliegts strādāt(atrasties) vairāk kā vienam cilvēkam.

3.12. Nestrādāt stāvēt uz saliekamo kāpņu diviem augšējiem pakāpieniem, ja nav atbalstu margu.

(korekti)

3.13 Strādājot esiet uzmanīgi.

3.14 Kāpnēs novietot(pastāvīgi pārvietot) tā, lai darba laikā nebūtu jāstiepjas uz sāniem lai aizsniegtu darbu zonu.

(nav pieļaujams)

(korekti)

3.15 Aizliegts pa pieslienamajām kāpnēm pacelt un nolaist kravu, kā arī atstāt uz tām instrumentus un citus priekšmetus.

3.16 Atrodoties uz pieslienamajām vai saliekamajām kāpnēm **aizliegts:**

- strādāt pie vai uz kustošiem mehānismiem, darbojošām mašīnām, transportieriem un taml.
 - veikt darbus, kuros jāizmanto elektro vai pneimatiskie instrumenti, celtniecības - montāžas pistoles;
 - veikt elektro un/vai gāzmetināšanas (griešanas) darbus;
 - veikt vadu spriegošanu(pievilkšanu), ka arī smagu detaļu pieturēšanu augstumā.
- Šādu darbus veikt no sastatnēm(pastatnēm) vai saliekamajām kāpnēm ar augšējo laukumiņu, kurš aprīkots ar margām.

3.17 Strādājot vietās, kur ir dzīva transporta vai cilvēku kustība, kāpņu uzstādīšanas vietu iežogot vai apsargāt.

3.18 Izņēmuma gadījumos, kad kāpnēs nevar droši nostiprināt(uzstādīt) uz gludas(flīžu un c.) grīdas, tās pie pamatnes jāpietur citam strādniekam aizsargķiverē. Citos gadījumos kāpnēs ar rokām pieturēt aizliegts.

3.19 Aizliegts uzstādīt un strādāt uz pārvietojamām kāpnēm māju kāpņu telpās(uz pakāpieniem).

3.20 Ja nepieciešams uzstādīt un strādāt uz kāpnēm vietās(tuvāk par 2.m), kur iespējama nokrišana no augstuma(atvērumi stāvu pārsegumos un tml.), obligāti piesprādzēties ar drošības jostu pie stabilām konstrukcijām vai vietās, kuras norāda darbu vadītājs.

4. DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS ĀRKĀRTĒJĀS SITUĀCIJĀS

4.1. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.2. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.3. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.4. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtējiem.

4.5. Izdzirdot trauksmes signālu, kas saskaņā ar noteikto kārtību brīdina par ugunsgrēka izcelšanos vai citu bīstamu situāciju, pārtraukt darbu, izslēgt elektroietaisus un atstāt ēku pa tuvāko evakuācijas izeju.

5. DARBA DROŠĪBAS PRASĪBAS DARBU BEIDZOT

5.1. Sakārtot darba vietu – kāpnēs, palīgierīces un materiālus nolikt tiem paredzētās vietās.

5.2. Nolikt paredzētajā vietā darba apģērbus un individuālos aizsardzības līdzekļus.

5.3. Ziņot darba devējam par visiem atklātajiem trūkumiem, nepilnībām darba laikā.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S. Naglis